

RẤT CẦN CÔNG CHỨC, VIÊN CHỨC GIỎI TRONG BỘ MÁY CHÍNH QUYỀN HAI CẤP HIỆN NAY

NGUYỄN TẤN TUẤN

Bước vào thiên niên kỷ mới, năm 2025, Đảng và Nhà nước ta dưới sự lãnh đạo quyết đoán và mạnh mẽ của Bộ Chính trị, đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm cùng Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính, bộ máy công quyền nói chung và cả hệ thống chính trị nước ta đang thực hiện một cuộc cách mạng lớn lao chưa từng thấy trong lịch sử 80 năm qua, kể từ khi Bác Hồ đọc Bản Tuyên ngôn độc lập, khai sinh Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nay là Nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

Trong lịch sử nhân loại, từ khi có Nhà nước thì việc dùng người luôn luôn quyết định sự thành bại của mỗi chế độ chính trị, quyết định sự nghiệp của từng nhà chính trị, tướng lĩnh, chỉ huy. Trong tiến trình tinh giản bộ máy của cả hệ thống chính trị nước ta hiện nay, việc học cách chọn người và dùng người của Chủ tịch Hồ Chí Minh là một cách hay nhất để giữ lại những nhân tài, tinh hoa cho bộ máy được vận hành trơn tru, hiệu lực, hiệu năng, hiệu quả.

Với Chủ tịch Hồ Chí Minh, con người không bao giờ là phương tiện của các nhà chính trị, đảng chính trị. Nhân dân mới chính là người chủ sở hữu của quyền lực chính trị, con người vừa là mục đích, vừa là động lực và sức mạnh của mọi sự nghiệp chính trị. Bác từng nói: *Có lúc đường lối, chính sách đúng nhưng chúng ta quên rằng “vô luận việc gì, đều do con người làm ra và từ nhỏ tới to, từ gần tới xa, đều thế cả”*. (1)

Công việc của Đảng, Nhà nước ngày nay gồm rất nhiều lĩnh vực, đòi hỏi phải có đội ngũ cán bộ, công chức tài giỏi, năng động, am hiểu luật pháp để thực thi công vụ. Bác Hồ quan

niệm: *“Vô luận việc gì đều do con người làm ra”*, và kết luận: *“Có cán bộ tốt, việc gì cũng xong, muôn việc thành công hoặc thất bại đều do cán bộ tốt hoặc kém. Đó là một chân lý...”*. (2)

Chọn người vì “đại cuộc”

Động cơ của Đảng và Nhà Nước hiện nay chính là làm theo di chúc của Bác Hồ năm xưa, đó là tiến hành sự nghiệp làm cho dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ và văn minh, trong đó có độc lập cho Tổ quốc, tự do, hạnh phúc cho đồng bào; làm cho mọi người ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành. Động cơ ấy đã trở thành triết lý nhân sinh, thành sợi chỉ đỏ xuyên suốt trong toàn bộ cách dùng người của Bác Hồ.

Khoan dung và “đắc nhân tâm”

Các Mác từng nói: Muốn mọi người đối xử với mình thế nào thì hãy đối xử với mọi người như vậy. Ngay sau khi Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời, Bác đã gửi thư tới các cấp phê phán thói *“Kiêu ngạo, tưởng mình ở trong cơ quan nhà nước là thần thánh rồi, coi khinh dân gian, cứ chỉ lúc nào cũng vác mặt “quan cách mạng” lên. Không biết rằng thái độ kiêu ngạo đó sẽ làm mất lòng tin của dân, hại đến oai tín của Chính phủ”*. Người căn dặn cán bộ, công chức: *“Việc gì hại đến dân, ta phải hết sức tránh. Chúng ta yêu dân, kính dân thì dân mới yêu ta, kính ta”*... (3)

Người không những có sức cảm hóa những người cùng chí hướng và những người có cảm tình với cách mạng mà còn cả những người không có cùng chính kiến, thậm chí cả kẻ thù của mình. Sở dĩ như vậy là vì ở Người luôn toát lên sự thẳng thắn, trung thực, tôn trọng lẽ phải, tôn trọng con người và luôn ứng xử với nguyên

tắc “*Lý lẽ phân minh, nghĩa tình trọn vẹn*”, luôn giải quyết công việc có lý, có tình.

Vào tháng 8/1945, Bác Hồ gửi thư cho một sĩ quan Mĩ có thiện cảm đã giúp cách mạng Việt Nam một số việc, Bác viết: “*Chiến tranh đã kết thúc, mọi thứ đều thay đổi. Nhưng tình bạn của chúng ta vẫn thế, không bao giờ thay đổi... Tôi rất tiếc vì những người bạn Mĩ đã rời chúng tôi quá nhanh và do đó mối quan hệ giữa chúng ta sẽ trở nên khó khăn hơn. Chúng tôi sẽ không bao giờ quên ông, ông cũng đừng quên chúng tôi nhé! Ngày mai tươi sáng sẽ gặp nhau, chúng ta trông chờ vào ngày đó*”... (4)

Đối với quan lại chế độ cũ, Bác nói với cương vị Chủ tịch nước: “*Các ủy ban địa phương cần phải tỏ rõ thái độ rộng lượng với các cựu công chức và quan lại ấy. Nếu không thấy Nhân dân oán hờn họ thì cứ để họ sống yên ổn... Chính phủ muốn để cho họ tự giác ngộ, khiến họ tự ý tham gia vào phong trào kháng chiến, kiến quốc một cách thành thực và mong chuộc lại lỗi lầm xưa*”.

Biết mình và hiểu người

Xưa nay, các vĩ nhân làm nên sự nghiệp lớn đều có chung một tư tưởng “biết mình biết người”, “biết địch biết ta”. Sự “biết” ấy chính là bí quyết của thành công. Bác Hồ từng nói: “... *Muốn biết sự phải trái của người ta, thì trước hết phải biết sự phải trái của mình. Nếu không biết sự phải trái ở mình thì chắc chắn không thể nhận rõ người cán bộ tốt hay xấu*”. (5)

Bác Hồ đã chỉ ra một số căn bệnh cơ bản làm cho người cán bộ không tự biết được mình. Đó là: “*Bệnh cây thế kiêu ngạo, bệnh ưa người ta phỉnh nịnh mình. Bệnh “tư túng”, bệnh kinh nghiệm chủ nghĩa, máy móc, giáo điều. Người cán bộ lãnh đạo, quản lý mắc những bệnh tật ấy, không hiểu được cái mạnh, cái yếu của mình nên không thể biết được cái mạnh, cái yếu của người khác. Muốn biết rõ cán bộ, trước hết phải sửa những khuyết điểm của mình. Mình càng ít khuyết điểm thì cách xem xét cán bộ càng đúng*”. Trên cơ sở tự hiểu mình, cần phải có

phương pháp xem xét để hiểu cán bộ một cách thấu đáo, “không nên chỉ xét mặt ngoài, chỉ xét một lúc, một việc, mà phải xét kỹ cả toàn bộ công việc của cán bộ”. (6)

Nghệ thuật dùng người

Theo Bác, muốn dùng cán bộ đúng thì người lãnh đạo cần phải:

Mình phải có độ lượng vĩ đại thì mới có thể đối với cán bộ một cách chí công vô tư, không có thành kiến, khiến cho cán bộ không bị bỏ rơi”.

Phải có tinh thần rộng rãi, mới có thể gần gũi những người mình không ưa.

Phải có tính chịu khó dạy bảo, mới có thể nâng đỡ những đồng chí còn kém, giúp cho họ tiến bộ.

Phải sáng suốt, mới khỏi bị bọn nịnh bợ bao vây, mà cách xa cán bộ tốt... Khéo dùng cán bộ xuất phát từ việc tập hợp sức lực và tài năng của mọi người vào việc hoàn thành nhiệm vụ chung.

Nếu dùng cán bộ mà để họ “hoang mang sợ hãi, buồn rầu uất ức hoặc công việc không phù hợp, chắc không thành công được. Vì vậy muốn cán bộ làm được việc, phải khiến cho họ yên tâm làm việc, vui thú làm việc”. Phải làm cho người cán bộ mạnh dạn, dám nói, dám nghĩ, dám làm, dám đề xuất ý kiến. Làm cho cán bộ có tinh thần chủ động, dám phụ trách, làm chủ trong công việc.

Bác Hồ đặc biệt chú trọng đến việc làm, đến hoạt động thực tiễn của cán bộ. Nhiều lần Người cho rằng, không chỉ tin vào việc viết hay, nói giỏi mà phải xem một tổ chức, một cán bộ bất cứ ở cấp bậc nào, họ có “nói đi đôi với làm” hay không. (7)

Nuôi dưỡng nguồn nhân lực

Muốn có cán bộ tốt thì cơ quan lãnh đạo, quản lý “phải nuôi dạy cán bộ như người làm vườn vun trồng những cây cối quý báu”. Muốn dùng người thì phải quan tâm săn sóc, giúp đỡ, phải nâng cao người cán bộ, cả về đời sống vật chất và đời sống tinh thần, làm cho người cán

bộ ngày càng “lớn lên” cùng với sự nghiệp cách mạng, phải thường xuyên huấn luyện cán bộ để bất cứ cán bộ nào cũng “vững về chính trị, giỏi về chuyên môn”. (8)

Luân chuyển lãnh đạo

Theo Người, cần cán bộ già, đồng thời cũng cần nhiều cán bộ trẻ. Công việc ngày càng nhiều, càng mới. Một mặt, Đảng phải đào tạo, dìu dắt những đồng chí trẻ. Mặt khác, đảng viên già phải cố gắng mà học. Việc đổi mới cán bộ phải rất khách quan, công minh, cần lấy việc hoàn thành nhiệm vụ làm căn cứ, phải tổng kết từ phong trào thực tiễn, phát hiện những nhân tố mới, những cán bộ trẻ có đức có tài để trao nhiệm vụ cho họ... Vấn đề luân chuyển cán bộ lâu nay là chủ trương đúng phù hợp với tư tưởng Hồ Chí Minh. (9)

Vun trồng lòng tự trọng

Bác cho rằng: “Ai cũng có lòng tự trọng, tự tin. Không có lòng tự trọng, tự tin là vô dụng”. Vì vậy, phải xem xét kỹ trước khi chọn lựa, cất nhắc, khích lệ lòng tự tin, tự trọng; kiểm tra, uốn nắn thường xuyên, không để “tích tiểu thành đại”. Hễ thấy khuyết điểm thì giúp họ sửa chữa ngay, để vun trồng các thói có gan phụ trách, có gan làm việc của họ. Làm thế không phải là làm cho họ kiêu căng mà cốt làm cho họ thêm hăng hái, thêm gắng sức. Phải vun đắp chí khí của họ, để đi đến chỗ “bại cũng không nản, thắng cũng không kiêu”.

Bác Hồ đặc biệt nhấn mạnh đến vai trò của

cán bộ cấp trên. Người đã nhiều lần nhắc nhở đảng viên, cán bộ cấp trên phải làm gương tốt cho cán bộ cấp dưới và người ngoài Đảng “Thượng bất chính, hạ tắc loạn”. Nếu cán bộ cấp trên không gương mẫu thì làm sao bảo ban, hướng dẫn được cấp dưới, làm sao duy trì được kỷ luật Đảng và trật tự kỷ cương phép nước. (10)

Đổi mới cách lãnh đạo

Nhân dân phải là người được tham gia vào quá trình ra quyết định thường chỉ “nhìn từ trên xuống”, còn người thi hành quyết định chỉ “nhìn từ dưới lên”, cả hai đều có hạn chế. Vì vậy, muốn giải quyết vấn đề cho đúng, ắt phải hợp kinh nghiệm cả hai bên lại. Kiểm soát là điều bắt buộc của lãnh đạo, “muốn chống bệnh quan liêu, bệnh bàn giấy, muốn biết các nghị quyết có được thi hành tốt không; muốn biết ai ra sức làm, ai làm qua chuyện, chỉ có một cách là khéo kiểm soát”. Việc kiểm soát phải có hệ thống, phải thường xuyên. Người đi kiểm soát phải là những người có uy tín, phải đi tận nơi, xem tận chỗ, phải kiểm soát bằng hai cách, từ trên xuống và từ dưới lên, “tức là quần chúng và cán bộ kiểm soát sự sai lầm của lãnh đạo và bày tỏ cái cách sửa chữa sự sai lầm đó”. (11)

Phép dùng người của Bác Hồ đã trở thành chân lý và nguyên tắc cho công cuộc đổi mới, tinh giản biên chế, tinh giản bộ máy, tinh giản các tầng nấc trung gian không cần thiết hiện nay để đưa đất nước ta vươn mình mạnh mẽ và bứt phá lên tầm cao mới trong thế kỷ XXI ■

Tài liệu tham khảo:

1. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 5, tr.214, 240.
2. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 5, tr.214, 240.
3. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 5, tr.241.
4. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 4, tr.57-58.
- 5, 6. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 6, tr.171-172.
7. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 5, tr.277-278.
8. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 54, tr.273-277.
9. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 54, tr.273-277.
10. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 5, tr.269.
11. Hồ Chí Minh: Toàn tập, Tập 10, tr.465.